

hvorledes disse Vanskeligheder ere opstaaede for os.

Det forekommer mig ogsaa, at der gøres dem, der have ført Statsskibet i den Periode, Uret, naar man uden videre siger, at det har været en daarlig Finansforvaltning; det forekommer mig, at det er uberegtiget, og at det er en overfladisk Betragtning. For det første er det en overfladisk Betragtning af Forholdene at tro, at det er Militærudgifterne, der have gjort det, men jeg antager heller ikke, at det er de flestes alvorlige Mening, for hvad man ligefrem kan godtgøre med Tal, ville de fleste jo vel bøje sig for; og det kan jo dog vises, at de militære Udgifter have været i væsentlig Grad stabile her i Landet, medens det er en forbausende Udvikling, der ligger paa de civile Ministeriers Omraade. Og naar vi saa se paa, hvad det er, der har gjort, at disse Budgetter ere svulmede saa meget op, saa mener jeg ikke, man kan sige, at det er sket, fordi man ikke har taget sig i Agt, eller fordi man har været letsindig og brugt de gode Aar paa en daarlig Maade. Efter min Mening er det dybt virkende Aarsager, der have givet sig Udtryk; Samfundsudviklingen i de 10 Aar her i Danmark har bevæget sig fremad med meget stærke Skridt. Vi ere komne langt videre, end vi vare for 10 Aar siden. Der har været en meget rig Udvikling her i Landet, og der er f. Eks. paa det social-økonomiske Omraade sket ganske overordentlig meget, som har givet sig Udtryk paa vore Budgetter, og der er jo en Samfundsudvikling i det hele, som ligger under alle de Bestræbelser, som give sig Udslag paa Finanslovene, som ingen kan modstaa. Naar vi tage den Udvikling, der er sket paa det tekniske Omraade, er det jo saadant noget som det, man kalder Tidens Krav; og Tidens Krav kan man ikke sætte sig imod. Man kan længe nok tale om, at man bygger alt for dyrt, baade Hospitaler og Skoler o. s. v., men hvad er det, der ligger bagved alle disse store Udgifter? Det er dette, at vi have paa mange Omraader gennem de tekniske Videnskaber faaet et rationelt Grundlag for at gøre Ting, som man ikke har kunnet begrunde tidligere paa samme Maade. Naar man staar overfor disse store tekniske Krav, er det ganske overordentlig vanskeligt at sætte sig imod dem, og sige: Ganske vist, saaledes burde det være, men jeg bygger det nu efter de gamle Principper. Jeg har selv staaet som Leder af et stort Byggeforetagende, hvor jeg stadig i højeste Grad har følt dette, hvor jeg har staaet overfor, hvad Læger

have forlangt, og hvad Ingeniører have forlangt, og hvor de have oplyst mig om, at det eller det er aldeles nødvendigt, og at vi ikke kunne bygge det efter andre Principper; den hygiejniske og tekniske Videnskab i Øjeblikket kræver, at man gør det paa den Maade. Og saa har man maattet gaa ind paa det, uagtet man har set, i hvilket Omfang Udgifterne ere svulmede op, og uagtet man har ventet sig, at der bagefter vilde komme den Kritik, at det naturligvis er blevet for dyrt pr. Seng. Men jeg har altsaa gjort op paa det Punkt med mig selv. Jeg bliver maaske lastet for Omkostningerne pr. Seng, men hvis jeg ikke var gaaet til de Omkostninger pr. Seng — det er et Hospital, jeg her tænker paa —, vilde jeg være bleven meget stærkt lastet for at have bygget et Hospital i vore Dage, hvor man brugte Petroleumslamper og Kakkellovne. Jeg har derfor maattet gaa ind paa at lave elektrisk Lysanlæg og Varmeanlæg og meget kostbart Ingeniørarbejde, og det er løbet op, men jeg staar til Ansvar for det og skal ogsaa paatage mig det. Men jeg drager ud af min private Erfaring paa dette Omraade en Slutning med Hensyn til, hvorledes Staten har været stillet paa en Mængde Omraader i vor Tid, og jeg ser det som det dybere Underlag for den Stigning og Vækst, vi have faaet paa Budgettet. Tager jeg det i Betragtning, kan jeg ikke se rettere — naar jeg oven i Købet tager det fornødne Hensyn til de politiske Forhold, vi have haft, og som efter min Mening ikke have tilladt at gribe ind i disse økonomiske Vanskeligheder tidligere —, end at der ikke er noget væsentligt at laste for. Og jeg kan heller ikke se rettere, end at Differencen ikke er større, end at vi kunne afvente det Øjeblik, da Finansministeren mener at have det fornødne Grundlag til at kunne fremkomme med sin Plan, og jeg ser ikke, at det vilde være ræsonnabelt, at Finansministeren nu styrtede hen og gjorde det modsatte af, hvad han gjorde i Fjor. Dertil kræves efter min Mening ganske andre Forhold end dem, vi i Virkeligheden have, naar vi se ret og forstandigt paa det.

Jeg kunde ønske at gøre en enkelt Bemærkning med Hensyn til de indirekte Afgifter. Efter min Mening er der ikke just noget Skattesystem, som man kan kalde demokratisk mere end noget andet. Thi ser jeg mig om i Verden, finder jeg ikke, at de demokratiske Stater udmærke sig ved at have noget Skattesystem, som ikke ogsaa findes i ikke-demokratiske Stater. Jeg mener, at indirekte Afgifter have deres ganske overordentlige Goder, og jeg mener,